

Sygn. akt III AUa 1110/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 stycznia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Gawda
Sędziowie:	SA Elżbieta Czaja (spr.) SA Małgorzata Rokicka - Radoniewicz
Protokolant: st. sekr. sądowy Urszula Goluch-Nikanowicz	

po rozpoznaniu w dniu 24 stycznia 2013 r. w Lublinie

sprawy S. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 24 października 2012 r. sygn. akt VII U 2047/12

I. uchyła zaskarżony wyrok w zakresie odwołania od decyzji z dnia 9 maja 2012 roku i odrzuca to odwołanie;

II. zmienia częściowo zaskarżony wyrok w ten sposób, że początkową datę prawa do emerytury S. K. ustala na dzień 11 kwietnia 2012 roku;

III. w pozostałej części oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 1110/12

UZASADNIENIE

S. K. odwołał się od trzech decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.. Decyzją z dnia 27 stycznia 2012 roku odmówiono mu przyznania prawa do emerytury, ponieważ do dnia 1 stycznia 1999 roku nie został udowodniony wymagany okres 15 lat pracy w szczególnych warunkach, nadto wnioskodawca jest członkiem OFE oraz nie rozwiązał stosunku pracy. Wnioskodawca wystąpił z OFE. Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzją z dnia 19 marca 2012

roku ponownie odmówił przyznania prawa do emerytury, ponieważ nie został udowodniony wymagany okres 15 lat pracy w szczególnych warunkach, oraz wnioskodawca nie rozwiązał stosunku pracy. S. K. przedłożył dodatkową dokumentację dotyczącą zatrudnienia, jednak Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzją z dnia 9 maja 2012 roku po raz trzeci odmówił mu przyznania prawa do emerytury, ponieważ do dnia 1 stycznia 1999 roku nie został udowodniony okres 15 lat pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy oraz wobec nie rozwiązania stosunku pracy.

Wyrokiem z dnia 24 października 2012 roku Sąd Okręgowy w Lublinie zmienił zaskarżone decyzje i przyznał S. K. prawo do emerytury od 3 grudnia 2011 roku.

Podstawą wyroku były następujące ustalenia:

S. K. urodził się(...). Na dzień 1 stycznia 1999 roku udowodnił 25 letni okres składkowy i nieskładkowy, pozostawał w stosunku pracy, był członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Na dzień wydania trzeciej zaskarżonej decyzji z dnia 9 maja 2012 roku wnioskodawca pozostawał w stosunku pracy, nie był członkiem otwartego funduszu emerytalnego, miał uznany przez organ rentowy 14 lat 7 miesięcy i 18 dni okresu pracy w warunkach szczególnych (okoliczności bezsporne).

W okresie od 1 stycznia 1969 roku do 31 grudnia 1971 roku był zatrudniony w Kółku Rolniczym w C. na stanowisku kierowcy ciągnika.

Jako kierowca ciągnika wnioskodawca wykonywał zlecane pracodawcy usługi w postaci prac polowych lub usług transportowych. Od wiosny do jesieni wykonywał prace polowe – koszenie, orkę, kultywacje, bronowanie, talerzowanie, opryski. Zimą woził drzewo do tartaku, nawóz i węgiel, materiały budowlane do odbiorców, którzy zamawiali w (...) transport. Zimą także wykonywał odśnieżanie dróg. Wnioskodawca zatrudniony był w pełnym wymiarze czasu pracy. Okresowo, w razie potrzeby, wnioskodawca i inni kierowcy pracowali w wymiarze przekraczającym osiem godzin. Wnioskodawca rozwiązał umowę o pracę w dniu 10 lutego 2012 roku, nie jest członkiem OFE .

Do wniosku o świadczenie dołączone zostały świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 11 października 2005 roku, wystawione przez (...) Związek (...) w B. stwierdzające, że wnioskodawca był zatrudniony od 1 stycznia 1969 roku do 31 grudnia 1971 roku na stanowisku traktorzysty, tj. stanowisku wymienionym w Wykazie A dział VIII, poz. 3, pkt1 Uchwały Nr 24 Zarządu Krajowego Związku (...), K. i Organizacji Rolniczych z dnia 14 czerwca 1983 roku.

Świadectwo to zostało zakwestionowane przez organ rentowy, który zarzucił, że podmiot wydający je nie jest następcą prawnym pracodawcy wnioskodawcy.

Sąd Okręgowy stwierdził, że jest to okoliczność bez znaczenia dla rozpoznania niniejszej sprawy, ponieważ w toku procesu wnioskodawca udowodnił, że faktycznie w spornym okresie świadczył pracę na stanowisku kierowcy ciągnika. Zeznania przesłuchanych w sprawie świadków Sąd Okręgowy uznał za wiarygodną podstawę ustaleń faktycznych w sprawie. Również zeznania wnioskodawcy uznał Sąd Okręgowy za wiarygodne. Organ rentowy nie podnosił żadnych okoliczności, mogących podważyć wiarygodność tych zeznań, nie składał też innych wniosków dowodowych.

Sąd uznał, że odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227, ze zm.), mężczyznom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat - dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27. Emerytura, taka przysługuje pod warunkiem

nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy, w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Zgodnie z § 2 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Według § 3 rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Natomiast § 4 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Aby więc nabyć prawo do emerytury wnioskodawca musiał spełnić łącznie następujące przesłanki:

- 1) osiągnąć obniżony do 60 lat wiek emerytalny;
- 2) nie przystąpić do otwartego funduszu emerytalnego;
- 3) mieć rozwiązany stosunek pracy;
- 3)3 na dzień 1 stycznia 1999 roku udowodnić:
  - a)
    - a) co najmniej 15-letni okres wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz
    - b) staż pracy w wymiarze co najmniej 25 lat.

Bezspornym jest, że skarżący na dzień orzekania w sprawie nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, ukończył 60 lat, ma rozwiązany stosunek pracy i na dzień 1 stycznia 1999 roku legitymował się, co najmniej 25-letnim stażem pracy.

Spełnienie warunku, co najmniej piętnastoletniego wykonywania pracy w szczególnych warunkach było przedmiotem sporu w sprawie.

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stanowisko wnioskodawcy wymienione jest w wykazie A w dziale VIII poz. 3. W stosowanym pomocniczo Załączniku Nr 1 do Uchwały Nr 24 Zarządu Krajowego Związku (...), K. i Organizacji Rolniczych z dnia 14 czerwca 1983 roku w sprawie wykonywania prac w szczególnych warunkach w jednostkach organizacyjnych Kółek Rolniczych (Informator (...) nr 6 z 1983 roku, poz. 18) w wykazie A w dziale VIII „W transporcie i łączności” w pozycji 3, w pkt 1 figuruje stanowisko „kierowca ciągnika”. Wnioskodawca wykazał w toku postępowania, że w spornym okresie od 1 stycznia 1969 roku do 31 grudnia 1971 roku, a więc przez czas dłuższy aniżeli okres 5 miesięcy brakujący mu do 15 lat, nieprzerwanie wykonywał w pełnym wymiarze pracę kierowcy ciągnika (traktorzysty).

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy uznał, że zaskarżona decyzja nie była trafna, wobec czego należało ją zmienić i przyznać wnioskodawcy prawo do emerytury.

Prawo to winno być przyznane od dnia rozwiązania stosunku pracy tj. od dnia 11 lutego 2012 roku. Sąd Okręgowy na skutek omyłki przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od dnia złożenia wniosku.

Z uwagi na powyższe, na podstawie powołanych przepisów i art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.

Apelację od powyższego wyroku wniósł zakład Ubezpieczeń Społecznych zaskarżając wyrok w całości. Wyrokowi zarzucił :

- naruszenie przepisów prawa materialnego - błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 184 ust 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. nr 153 poz. 1227 ze zm.) poprzez przyjęcie, że wnioskodawca spełnił wszystkie warunki wymagane do przyznania prawa do emerytury, w tym, że rozwiązał stosunek .

Podnosząc powyższe wnosil o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu apelacji wskazano, że organ rentowy nie kwestionuje ustaleń Sądu co do pracy w warunkach szczególnych, w tym zaliczenia do tej pracy zatrudnienia na stanowisku kierowcy ciągnika, i przyjęcia, że wnioskodawca łącznie z okresem już uznanym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ma wymagany co najmniej 15 letni okres pracy w warunkach szczególnych. Apelujący podnosi jednak, że wnioskodawca pozostaje w stosunku pracy, zarówno w dacie złożenia wniosku, jak i w dacie wydawania zaskarżonych decyzji. Wnioskodawca złożył co prawda w dniu 14 maja 2012 roku poprawne świadectwo pracy z dnia 10 lutego 2012 od ostatniego pracodawcy - z firmy (...), świadczące o rozwiązaniu stosunku pracy z dniem 10 lutego 2012 roku, jednakże jak podnosi apelujący także uprzednio składał dokumenty świadczące o rozwiązaniu stosunku pracy z w/w pracodawcą. Organ rentowy powołuje się także na zaświadczenie z dnia 3 stycznia 2011 roku stwierdzające , że wnioskodawca był zatrudniony od 1 lutego 2011 roku do 30 czerwca 2012 roku, oraz na ustalenia Sądu Okręgowego ze wnioskodawca w chwili wydawania decyzji z 9 maja 2012 roku pozostawał w zatrudnieniu, a na dzień orzekania ma rozwiązany stosunek pracy.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Z urzędu stwierdzić należy, że zachodzi konieczność uchylecia zaskarżonego wyroku w zakresie odwołania od decyzji z dnia 9 maja 2012 roku i odrzucenia tego odwołania jako spóźnionego.

Sąd Okręgowy rozpoznawał odwołania wnioskodawcy od 3 decyzji, przy czym bezsporne jest, że wnioskodawca skutecznie (w przewidzianym terminie) odwołał się jedynie od decyzji tj. z dnia 27 stycznia 2012 roku i 19 marca 2012 roku. Na rozprawie w dniu 29 sierpnia 2012 roku wnioskodawca wyjaśnił, że nie odwołał się od decyzji wydanej w dniu 9 maja 2012 roku bo uważał, że dotyczą one tej samej kwestii (w we wszystkich decyzjach ZUS nie uznawał pracy w warunkach szczególnych). Na tej samej rozprawie podał, że odwołuje się od wszystkich decyzji (k. 40) i stanowisko takie podtrzymywał do końca toku procesu.

Zgodnie z art. 477⁹. § 1 k.p.c. odwołanie od decyzji organów rentowych wnosi się na piśmie do organu, który wydał decyzję, lub do protokołu sporządzonego przez ten organ, w terminie miesiąca od doręczenia odpisu decyzji. Zgodnie z § 3 tego przepisu Sąd odrzuci odwołanie wniesione po upływie terminu, chyba że przekroczenie terminu nie jest nadmierne i nastąpiło z przyczyn niezależnych od odwołującego się.

Przy przyjęciu, że na rozprawie w dniu 29 sierpnia wnioskodawca złożył odwołanie od decyzji z dnia 9 maja 2012 roku , uznać je należało jako spóźnione. Ponieważ wnioskodawca skutecznie odwołał się od dwóch uprzednich analogicznych decyzji , okoliczność ta pozostaje bez wpływu na jego sytuacji prawno – procesową.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny na mocy art. 386 § 3 w zw.z art. 477⁹ § 3 k.p.. uchylił wyrok w zakresie odwołania od decyzji z dnia 9 maja 2012 roku i odrzucił to odwołanie.

Odnosząc się do apelacji organu rentowego stwierdzić należy, że jest ona zasadna jedynie częściowo.

Na etapie postępowania apelacyjnego spór dotyczy jedynie przesłanki rozwiązania przez wnioskodawcę stosunku pracy.

Wnioskodawca pozostawał w zatrudnieniu z przedsiębiorstwem (...) spółką z o.o. w białej (...), a w dniu 10 lutego 2013 rozwiązał stosunek pracy na mocy porozumienia stron (oryginał świadectwa pracy z dnia 10 lutego 2012 roku, notatka urzędowa – akta organu rentowego, zeznania wnioskodawcy przesłuchanego w charakterze strony k. 49). Na rozprawie apelacyjnej wnioskodawca przedstawił oryginał świadectwa pracy z dnia 12. 2012 roku potwierdzające okres zatrudnienia u tego samego pracodawcy od 13 lutego 2012 roku do 5 grudnia 2012 roku. (k. 73), oraz dokumenty potwierdzające wyrejestrowanie z ubezpieczeń społecznych z dniem 11 02 2012 roku (k.75), oraz ponowne zgłoszenie do ubezpieczenia z dniem 13 lutego 2012 roku. (k.74).

Stwierdzić należy, że wnioskodawca spełnił przewidziany przepisami prawa warunek rozwiązania stosunku pracy, rozwiązując go w dniu 10 lutego 2012 roku.

Zrealizowanie przesłanki rozwiązania stosunku pracy powinno nastąpić raz przed złożeniem wniosku o przyznanie emerytury i jeśli połączone zostanie ze spełnieniem pozostałych warunków, świadczyć będzie o nabyciu prawa do tego świadczenia. Rozwiązanie stosunku pracy po złożeniu wniosku, a przed wydaniem decyzji, także nie stanowi przeszkody do wydania decyzji pozytywnej dla ubezpieczonego, skutkuje tylko "przesunięciem" daty przyznania prawa. Jednorazowość rozwiązania stosunku pracy jest wystarczająca do nabycia prawa do emerytury. Późniejsza zmiana tego stanu, związana z podjęciem zatrudnienia, ze względu na zasadę ochrony praw nabytych nie może wpłynąć na uzyskane już z mocy prawa uprawnienie, które zostaje ucieleśnione w decyzji. Klóciłoby się to również z możliwością podejmowania zatrudnienia przez osoby, które nabyły prawo do emerytury. Z tego też względu, nawet jeśli w dacie wydawania decyzji organ rentowy dostrzeże okoliczność aktualnego pozostawania wnioskodawcy w stosunku pracy, to nie może niekorzystnie rozstrzygnąć wniosku o przyznanie emerytury, jeśli ubezpieczony wykazał w toku procesu spełnienie wszystkich ustawowo wymaganych przesłanek, czyli uzyskał już przedmiotowe uprawnienie. Postawienie wnioskodawcy wymogu pozostawania bez zatrudnienia przez cały czas, od chwili złożenia wniosku do momentu wydania wyroku, nie ma oparcia w ustawie. Pogląd taki wyrażony został w wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 21 sierpnia 2012 roku (II AUa 266/12 - LEX nr 1216350), a Sąd rozpoznający niniejszą sprawę podziela go w całości.

Zgodnie z art. 100 ust 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. nr 153 poz. 1227 ze zm.) - prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, z zastrzeżeniem ust 2, który w niniejszej sprawie nie ma zastosowania.

W dniu 11 kwietnia wnioskodawca złożył wniosek o wykreślenie z rejestru członków otwartych funduszy emerytalnych i wniósł o przekazanie do budżetu państwa zgodnie z obowiązującymi przepisami środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku w Otwartym Funduszu Emerytalnym (k. 27, oryginał akta ZUS).

Uznać więc należy, że dopiero z tym dniem wnioskodawca spełnił wszystkie wymogi warunkujące przyznanie prawa do emerytury.

W tym stanie rzeczy zachodzi konieczność częściowej zmiany zaskarżonego wyroku i ustalenia początkowej daty prawa do emerytury S. K. na dzień 11 kwietnia 2012 roku.

W pozostałej części apelacja jako niezasadna podlega oddaleniu, wobec spełnienia przez wnioskodawcę wszystkich przewidzianych przepisami prawa przesłanek niezbędnych do przyznania emerytury, w tym także warunku rozwiązania stosunku pracy.

Mając powyższe na uwadze, na mocy art. 385 i 386 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.